

Po obejrzeniu materiału odbiorca:

1. Jest w stanie opisać znaczenie pszczół dla człowieka i środowiska naturalnego;
2. Potrafi wskazać różnicę pomiędzy bartnictwem a pszczelarstwem;
3. Jest w stanie opisać etapy pozyskiwania miodu w pszczelarstwie leśnym;
4. Potrafi wymienić produkty pszczelarskie.

Zobacz więcej!

Film „W lesie”

analiza bartnictwa w kontekście gospodarki leśnej.

Pojęcia warte zapamiętania:

Bartnictwo – dawna forma hodowli pszczół w specjalnie w tym celu wydrążonych dziuplach drzew, czyli barciach. Szczytowy rozwój tej profesji przypada w Polsce na XVI i XVII w. Bartnictwo zanikło w wieku dziewiętnastym.

Barć - wydrążona dziupla drzewa, przygotowana do zasiedlenia przez pszczoły. Najczęściej barcie drążono w pniach sosen, a czasami – dębów lub lip, które musiały rosnąć ok. 120 lat, aby osiągnąć odpowiednią średnicę.

Dzianie barci – drążenie sztucznych dziupli w drzewach. Dzianie zazwyczaj odbywało się wiosną. Służyły do tego pieśnie, świdry i siekiery. Barcie zwykle drążono na wysokości 3–12 m.

Ramka pszczelarska – drewniana obudowa plastra pszczelego. Ramki wykonuje się najczęściej z beleczek o grubości 10 mm i szerokości 25 mm. Górna beleczka jest zwykle grubsza (18 mm) i jest przedłużona. Tworzy tzw. wąsy, na których wisi w ulu.

Pierzga - podstawowy pokarm pszczół. Pszczoły robotnice zbierają pyłek kwiatowy na obnóżach, zaś nektar – w wolach, po czym przynoszą do ula. Pyłek z domieszką miodu jest następnie ubijany w komórkach pszczelich; tak przygotowany może przetrwać nawet kilka lat.

Literatura:

- Blank - Weissberg S., 1937. Barcie i kłody w Polsce. Warszawa: Polskie Towarzystwo Zootechniczne
- Gloger Z., 1900-1903. Encyklopedia staropolska ilustrowana. Warszawa: Druk P. Laskauera i W. Babickiego
- Karpiński J., 1948. Ślady dawnego bartnictwa puszczańskiego na terenie Białowieskiego Parku Narodowego. Kraków: Instytut Badawczy Leśnictwa
- Korbel J., 2012. Śladami bartników W Białowieskim Parku Narodowym. Białowieża: Towarzystwo Ochrony Krajobrazu
- Wróblewski R., 1997. Wierzenia i obyczaje pszczelarzy polskich. Nowy Sącz : Gospodarstwo Pasieczne "Sądecki Bartnik"

Tematy warte rozwinięcia:

1. Rozmowa na temat dawnych sposobów oświetlania budynków;
2. Dyskusja na temat czynników wpływających na spadek populacji pszczół, roli człowieka w procesie i sposobów ochrony pszczół;
3. Rozmowa na temat roślin miododajnych, gatunkach miodu i ich zastosowaniu.

Materiały opracowane w ramach projektu „Muzealne ABC” finansowanym ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „Kultura w sieci” Wasilków 2020

Podlaskie Muzeum Kultury Ludowej
Instytucja Kultury Województwa Podlaskiego
ul. Leśna 7, 16-010 Wasilków
www.skansen.bialystok.pl

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”